

EU Inc.

Yleisesittely: komission ehdotuksen tausta, tavoitteet ja valtioneuvoston kannan pääpiirteet

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Poliittinen ympäristö

- Sekä Mario Draghin että Enrico Lettan raporteissa (2024) vaadittiin 28. yhtiöoikeudellista kehystä EU-alueelle
- Neuvoston ja EP:n poliittinen mandaatti; komission poliittiset suuntaviivat, sisämarkkina- sekä startup- ja scale-up-strategiat
- Yhtiöoikeuden rakenteellinen pirstaloituminen heikentää rajat ylittävän toiminnan mahdollisuuksia
- EU Inc. -ehdotus muodostaa 28. järjestelmän yhtiöoikeudellisen kehyksen ytimen, ajatuksena laajentaa alaa eri oikeudenaloille
- Komission täydentävä tiedonanto sisältää lisätoimenpiteitä edistämiseksi
- Kiireellisyys: tavoitteena käydä EU-neuvottelut 2026 loppuun mennessä

EU:n yritysten ongelmat ja ehd. tavoitteet

- Ongelmat: 1) Oikeudellinen pirstaleisuus koko elinkaaren aikana: 27 kansallista oikeusjärjestystä sekä 60+ rajoitetun vastuun yhtiötä. Kustannukset ja oikeudellinen epävarmuus.
- 2) Säännösten tarpeeton raskaus ja vaikeus: Mm. yhä paljon työlästä manuaalista ilmoittamista ja turhaa paperityötä, monissa jäsenvaltioissa erityisesti välikädet hidastavat ja maksavat, vaativat fyysistä läsnäoloa eivätkä noudata sähköistä perustamista koskevia vaatimuksia; henkilöiden tunnistaminen rajan yli ei toimi; vain kerran -periaatetta ei noudateta kunnolla.
- 3) Sijoittamisen kannalta epähoukutteleva yhtiöoikeudellinen säännöstö.
- E erityiset tavoitteet: 1) luodaan yleinen yhtiöoikeudellinen säännöstö startup- ja scaleup-yrityksille;
- 2) luodaan yksinkertaiset ja tehokkaat yhtiöoikeudelliset säännökset ja menetelmät elinkaaren ajan;
- 3) varmistetaan, että luodaan mahdollistava sijoitusympäristö.

Komission keskeiset ehdotukset (1/2)

1) Harmonisoitu yhtiömuoto aloitus- ja kasvuvaiheen yrittäjille

- Uusi yhdenmukaistettu oikeudellinen muoto, jolla on tunnistettavissa oleva EU-brändi;
- Luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat perustaa tai muuntaa kansallisen yhtiön EU Inc:ksi; yhtiöiden sivuliikkeitä koskevat yhdenmukaistetut säännökset.

2) Startupien rekisteröinti nopeutuu ja yksinkertaistuu

- Luodaan BRIS-järjestelmään perustuva EU:n keskuskäyttöliittymä EU Inc. -rekisteröintiä varten yhdenmukaistetuilla kaksikielisillä malleilla (EN/kansallinen kieli) ja ennalta ehkäisevää valvontaa varten;
- Pikarekisteröinnille 100 euron kustannuskatto ja määräaika (48 tuntia), koskien myös hallinnollista, oikeudellista tai notaarin suorittamaa ennakkovalvontaa, kun perustaja-osakkeenomistajat käyttävät vakioitua mallia luonnollisina henkilöinä.

3) Tietojen toimittaminen vain kerran rekisteröinnin yhteydessä

- EU Inc:ia koskevat tiedot siirretään rekisteröinnin yhteydessä yritysrekisteristä verotunnusten myöntämisestä vastaavalle viranomaiselle, sosiaaliturvaviranomaiselle ja tosiasiallisten edunsaajien rekisteriin ilman, että yhtiön tarvitsee toimittaa ne uudelleen ("vain kerran -periaate");
- yhtiö saisi vero- ja arvonnisäverotunnisteen veroviranomaiselta osana rekisteröintiprosessia.

Komission keskeiset ehdotukset (2/2)

4) Selvitystila ja maksukyvyttömyys (mk)

- Kaikki selvitysmiehen sulkemista koskevat ilmoitukset siirretään kaupparekisteristä muille viranomaisille (pl. mk-tilanteet);
- Säädetään velkojen saatavien sähköisestä ilmoittamisesta, yksinkertaistetusta selvitysmenettelystä, jossa ei ole varoja/velkoja (pl. mk);
- Säädetään yksinkertaistetusta mk-menettelystä.

5) Osaajien houkuttelu

- mahdollisuus luoda työntekijöiden osakeomistusta koskevia ohjelmia (EU-ESOP) sekä tällaisten työsuhdeoptioiden lykätty verotusajankohta.

6) Joustava hallinnointi- ja pääomajärjestelmä

- Joustava hallintojärjestelmä; yksinkertaiset ja täysin sähköiset menettelyt pääoman lisäämiseksi ja osakkeiden liikkeellelaskemiseksi;
- mahdollistetaan nolla-vähimmäispääoma, velkojensuoja pääoman pysyvyyttä koskevat säännökset, sekä uudenaikaisten varhaisen vaiheen rahoitusvälineiden kuten SAFE (Simple Agreement for Future Equity)-sopimusten käyttö.

7) Helpotetut exit-vaihtoehdot

- Täysin sähköiset osakesiirrot;
- Monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä + jäsenvaltioilla on mahdollisuus myöntää EU Inc. -osakkeelle pääsy julkisen kaupankäynnin kohteeksi säännellylle markkinalle.

Komission odottamat vaikutukset

- Sääntelyn pirstaleisuuden väheneminen yhtenäisillä yhtiöoikeuden säännöksillä kaikissa jäsenvaltioissa;
- Ennakoitava säännöstö: oikeudellisten ja hallinnollisten kustannusten ja epävarmuuden aleneminen;
- Nopeampi perustaminen ja skaalaaminen yli jäsenvaltioiden rajojen;
- Alku- ja kasvupääoman saatavuuden paraneminen;
- EU-brändi.

VN alustava arvio vaikutuksista Suomessa

- Määrällistä arviota Suomeen rekisteröitävien EU Inc. -yhtiöiden määrästä on mahdotonta esittää. Komission arvio: EU-alueelle 309 000 EU Inc. -yhtiötä 10 vuoden aikana; yht. noin 328–440 miljoonan euron säästö.
 - Suomen osuus EU:n BKT:sta on noin 1,5 %. Suomessa kaavamaisesti laskettuna $309\,000 \times 0,015 =$ noin 4 600 yhtiötä, ja säästön suuruusluokka olisi noin 5–6 M€ (altis kritiikille).
- PRH: tietojärjestelmien ja henkilöstön kustannus: useita miljoonia euroja
- Tuomioistuinten (maksukyvyttömyysmenettely) tietojärjestelmien ja henkilöstön: useita miljoonia euroja
- Rikostorjunta: jälkikäteinen puuttuminen kalliimpaa kuin ennakollinen
- Asetusehdotuksen 79 artiklan mukaisten työsuhdeoptioiden verotus: Kyse muutoksesta Suomen voimassa olevaan verojärjestelmään, joten tulisi myös taloudellisia vaikutuksia Suomelle
 - Vaikutusten määrää on hyvin vaikea arvioida: riippuisi siitä, miten paljon uusia EU Inc. -yhtiöitä ja tällaisia työsuhdeoptiojärjestelyjä otettaisiin käyttöön ja miten laaja muutos järjestelmään tehtäisiin.

Valtioneuvoston kannan pääkohdat (1/3)

- Yleisesti
 - Tavoitteena parempi ja vähäisempi EU-sääntely, nykyistä ennustettavampi ja vakaampi yritysten innovaatio-, liiketoiminta- ja sääntely-ympäristö erityisesti startup- ja scaleup-yrityksille, sekä konkreettiset toimet sisämarkkinoiden vahvistamiseksi
 - Edellä mainittuja valtioneuvoston kantoja täydennetään seuraavasti:
- Yhtiöoikeus
 - VN tukee yleisellä tasolla asetusehdotuksen tavoitteita ja pyrkii lopputulokseen, jossa keskeiset kohdat on ratkaistu toimivalla ja turvaavalla tavalla; vähennetään yhtiöiden perustamiseen ja toimintaan liittyvää hallinnollista taakkaa (-> pitkällä aikavälillä välillisesti vahvistanee EU- kilpailukykyä)
 - VN tukee yleisluonteista soveltamisalaa ja kattavaa sääntelyä, täysin sähköisiä ilmoitusmenettelyitä ja mallikaavakkeiden käyttöä sekä rahoitusrakennetta ja -mahdollisuuksia koskevia ehdotuksia
 - Tunnistettu myös kehitettävää: mm. vähemmistöosakkeenomistajien ja velkojiensuoja, PRH:n rahoitus ja asetuksen mukaisen toiminnan mahdollisuudet turvattava käytännössä,

Valtioneuvoston kannan pääkohdat (2/3)

- Yhtiöoikeuden yhdistäminen muiden oikeudenalojen sääntelyyn
 - VN kiinnittää lisäksi erityistä huomiota siihen, että ehdotukseen on linkitetty mm. maksukyvyttömyys-, vero- ja työlainsäädäntöön liittyviä asioita. Voi liittyä merkittäviä ongelmia, mm. oikeusperustaan liittyen.
- Maksukyvyttömyysoikeus
 - Tavoite kustannustehokkaasta ja nopeasta maksukyvyttömyysmenettelystä on kannatettava
 - VN suhtautuu kuitenkin erittäin varauksellisesti komission ehdottamaan menettelyyn, joka herättää vakavia huolia velkojen oikeusturvan ja talousrikollisuuden selvittämisen kannalta
 - Ehdotettu menettely on käytännössä sama kuin menettely, jota ehdotettiin (ja joka hylättiin) ns. toisen maksukyvyttömyysdirektiivin yhteydessä (ks. U 101/2022 vp jatkokirjeineen)
 - 1) Ensisijaisena tavoitteena on, ettei asetukseen tässä vaiheessa sisällytetä ehdotettua maksukyvyttömyysmenettelyä (menettelyn lähtökohdat ovat hyvin ongelmalliset eikä menettelyä ehdittäne korjata neuvotteluiden aikana yhdessä jäsenvaltioiden kanssa)
 - 2) Toissijaisesti, jos tätä ei ole mahdollista saavuttaa, tavoitteena on ehdotetun menettelyn uudelleenlaatiminen neuvotteluiden aikana (tiukoin reunaehdoin)

Valtioneuvoston kannan pääkohdat (3/3)

- Työoikeus: VN voi tukea ehdotuksen 12 artiklaa (hallintoedustus EU Inc. -yhtiön rekisteröintivaltion lain mukaan) komission ehdotuksen mukaisesti mutta suhtautuu varauksellisesti työlainsäädännön laajempaan mukaan ottamiseen.
- Oikeusperusta: EU Inc. -yhtiöiden työsuhdeoptioiden verotukseen liittyvä kysymys selvitettävä jatkoneuvotteluiden aikana (tarvittaessa UJ)
- Muuta
 - Eri rekistereiden välisen toiminnan yksityiskohtia selvitettävä
 - Viranomaisille tehokkaat ehkäisemis- ja puuttumismahdollisuudet yhtiön elinkaaren aikana (huomioon rajat ylittävät tilanteet)
 - Erittäin tiukka täytäntöönpanoaika (ehdotus: 12 kk voimaantulosta; tavanomaisesti 2-3 v)

Kiitos!

Juha Jokinen

etu.sukunimi@gov.fi

050 520 9295

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET